

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 2/2019 | ročník XVII | duben 2019

02

TGM V Parlamentu

Jan Secher
ministr CČSH
a zastupitel ceskoslovensky PSM CČ

ThDr. Tomáš Buřta, Th.D.
ministr CČSH

Prof. PhDr. Miloslav Bednář, CSc.
prezident CČSH

Doc. ThDr. David Tonžar, Th.D., Dr. h. c.
ministr CČSH

Husita

vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214-4630
Tisk: Dobeš, Lanškroun

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. Děkujeme za pochopení, R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

Mgr. P. Benda, J. Boček, I. Fencel, Mgr. Z. Havelková, RNDr. M. Hlasivcová, Ing. M. Kněžková, Doc. PhDr. J. Kober, CSc., doc. PaedDr. M. Kodejška, Csc., Mgr. K. M. Lukasová, Ing. M. Matoušková, PhDr. O. Nytrová, Mgr. Ph. Osweto, Ph.D., J. Stojaspal, E. Ševčíková, PhDr. J. Škoda, M. Šťastná, Vašík, PhDr. F. Vrbenská, Mgr. J. Zítka, MUDr. B. Ždichynec

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,
tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Mgr. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058
mobil: +420 737 212 687

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–5

Slavnostní připomenutí narození prvního prezidenta TGM

6

Vojtěch Raňkův

7–8

První palačinka – Husitské centrum

9–10

Krátká a důležitá návštěva projektu AFA v Keni

11

Dynamika bytí, vektory básnického vidění

12–14

Podivuhodná Zahradá Jany Richterové – recenze

15

Další kočičí úvaha

16–17

Malé zamyšlení nad knihou Doteky krásného umění

18–19

Příjezd T. G. Masaryka do vlasti po 100 letech

20–22

Recenze

23

Když múza osloví

24–25

Vzpomínky malostranské (5) Koloběžka

26

Etiopie

27–28

ŠOA mělo šest milionů podob

29

Pozvánky

30–31

Láska

32–33

Sdílení duchovních hodnot

34

Autorský večer, pietní setkání

35

Upoutávka

Slavnostní připomenutí narození prvního prezidenta TGM

4

První palačinka – Husitské centrum o.p.s.

7

Krátká a důležitá návštěva projektu AFA v Keni

10

Příjezd T. G. Masaryka

18

Probuzení

MUDr. Bohumil Ždichynec, CSc.

Pozvedám sluneční kámen,
světlo proniká dvěma hranami
islandského krystalu
a pluje v zodiaku ryb
Michelangela Buonarottiho,
a já, okouzlen křehkostí něhy,
v Sixtinské kapli směřuji
do nevědomého prostoru
Posledního soudu.
Vzhlednu vzhůru a jsem
účasten Stvoření světa.

Světlo v kameni odměřuje děj,
ryby plující na obloze
za úsvitu mlčí.

Rána ran svírají ukřižovanému jizvy,
jeden druhému hledíme vprostřed
klenby nebes, a když kříž tíží,
navzdory bouři tíseň utiší
přání vyrůstající z víry
žít milosrdnější svět.

ŠOA mělo šest milionů podob

27

„Když chceš pochopit slovo štěstí, musíš je chápat jako odměnu, a ne jako cíl, neboť jinak nemá význam.“

Antoine de Saint – Exupéry: Citadela

Slavnostní připomenutí narození prvního prezidenta TGM

4. března t. r. jsme se již poosmnácté sešli v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, abychom důstojně oslavili 169. výročí narození prvního prezidenta Československé republiky, prof. PhDr. Tomáše Garrigua Masaryka. Pod záštitou předsedy Poslanecké sněmovny Radka Vondráčka připravila Kulturní rada CČSH vskutku hodnotný program. Pod taktovkou moderátorů Jiřího Vaníčka a Evy Vymětalové Hrabákové přivítal všechny přítomné svým úvodním projevem patriarcha CČSH Tomáš Butta. Zmínil v něm mj. blížící se sté výročí založení CČSH, které v příštím roce oslavíme v souvislosti s odkazem T. G. Masaryka. Účastníky setkání rovněž pozdravil pražský biskup David Tonzar. Na téma „Masarykův Hus jako výzva pro posílení českého národního zápasu“ vystoupila se svojí přednáškou děkanka HTF UK doc. Kamila

Veverková. Po ní následoval projev prof. Miloslava Bednáře z Filosofického ústavu AV ČR, který se tematicky zaměřil na „Masarykovo pojetí nové demokratické Evropy“. Jako poslední vystoupil se svým krátkým vstupem, ve kterém zmínil Masarykovo krédo o svobodném člověku stvořeném k obrazu Božímu, přednosta naukového odboru ÚÚR CČSH prof. Zdeněk Kučera. Celý program doplnil svým hudebním vstupem smíšený pěvecký sbor SMETANA z Hradce Králové se sbormistrem Janem Jiráčkem. Program, který trval téměř 2 hodiny, byl velmi poutavý a obohacující. Těm, kteří se nemohli zúčastnit, posíláme pár fotografií, aby mohli okusit alespoň částečně slavnostní atmosféru, která celý program provázela.

*Renata Velišková
pověřená redaktorka*

Vojtěch Raňkův

Vojtěch, původem ze zemanské rodiny z Malého Ježova na Táborsku, byl patrně prvním českým učencem evropského formátu. V roce 1348, když Karel IV. teprve zakládal universitu v Praze, byl pod vznešeným jménem Adalbertus Ranconis de Ericinio (ericus je totiž latinsky ježek) gradován mistrem svobodných umění na pařížské Sorbonně a v roce 1355 to dokonce – jako dosud jediný Čech v dějinách – dotáhl na jejího rektora. Není proto divu, že zpátky nikterak nespěchal a raději se věnoval cestám po Evropě, navštívil papežský Avignon i universitu v anglickém Oxfordu.

V Praze ho nacházíme až v roce 1364 jakožto kanovníka Svatovítské katedrály. A jelikož doma není nikdo prorokem, nebyl přijat na pražskou universitu a naopak se dostal do konfliktu s jejím mistrem Heinrichem Tottinem z Oyty, kterého obvinil z kacířství. Generální vikář mu sice na nátlak solidárních universitních mistrů uložil mlčení, Vojtěch se ale roku 1373 obrací přímo na papeže Řehoře XI. do Avignonu, který si nechá Heinricha předvolat a po jeho příjezdu jej dává zatknout.

Na Vojtěchovu přímluvu byl ale z vazby propuštěn a po vyšetření sborem kardinálů byly jeho články shledány nezávadnými. Raňkův si pak francouzský pobyt prodloužil návštěvou starých přátel v Paříži a rovněž si tam udělal doktorát z teologie. Pomstychtivý Totting zatím v Praze intervenoval u arcibiskupa i císaře Karla IV., aby mu byl návrat do Čech zapovězen. To se mu naštěstí nezdařilo a Vojtěch se vrací v roce 1374 a navazuje přátelství s Tomášem Štítným ze Štítného (který mu zasílá svá díla k posouzení a lektorování), Konrádem Waldhausem, Miličem z Kroměříže i Matějem z Janova (toho podporoval již na pařížských studiích).

Postupně se stává oblíbeným kazatelem, je mu svěřena i pohřební řeč nad rakví Karla IV., kterého poprvé

nazve Pater patriae, tedy Otec vlasti. Pro své hluboké vzdělání byl brán za autoritu v otázkách víry, nevyhýbá se ani žhavým tématům jako očistec, neposkvrněné početí, nově zaváděný svátek Navštívení Panny Marie či četnost přijímání těla Páně, které doporučuje nejméně jednou týdně, čímž se stal předchůdcem husitů.

Do sporu s arcibiskupem se však dostal skrz otázky politické, především svým nesouhlasem s univerzální mocí papeže, před kterou upřednostňoval národní stát. Papež v jeho pojetí totiž byl jen správcem, nikoliv hlavou církve, tou byl jedině Kristus. (Stejnou myšlenku po něm zastávali i Viklef a Hus.)

Dalším sporným bodem byla důsledná obhajoba práva církve na odúmrť (tedy na majetek sedláků, zemřelých bez přímých dědiců), kterého se Jan z Jenštejna hodlal vzdát. Tady Vojtěch narazil a byl nucen odvolat.

Vojtěch Raňkův, dle Tomáše Štítného „mistr hrozného rozumu a odivné paměti“ a „rhetor limpidissimus“ (tedy řečník nejjasnější) podle Jana Husa, umírá 15. srpna 1388. Svůj majetek odkazuje ku zřízení nadace na podporu chudých českých studentů v Paříži a Oxfordu.

PhDr. Jan Škoda

První palačinka – Husitské centrum o.p.s.

Říká se, že první palačinka se vždycky vyhadzuje. O téhle to ale rozhodně neplatí!

Ještě teď tak trochu zadržujeme slzy, když si uvědomíme, že první pracovní tým vynikajících kuchařek opustil brány kostela. Plotna ještě úplně nevychladla a už se k ní postavil tým nový.

V lednu letošního roku jsme se u kuchyňské linky potkaly poprvé. Šest maminek z místní komunity se rozhodlo vstoupit do nového projektu, který dává příležitost matkám v nepříznivé životní situaci, aby se naučily nové dovednosti, dovolily si snít, pracovat na sobě, získat nové profesní zkušenosti v oblasti vaření a péče o děti a vydat se na cestu, která je dovede k naplnění jejich potenciálu. Nebudu vám lhát, byla to dřina pro všechny zúčastněné. Pracovat v dynamickém týmu, sladit se tak, aby na sebe všechno navazovalo, a aby všichni zapojení přesně věděli, jaká je jejich role, to je úkol, za jehož splnění by se nemusel stydět jakýkoli profesionál. Na závěrečném dvouhodinném soustředění jsme vzpomínali na nelehké začátky, obavy a strachy. Všechny účastnice musely projevit mnoho odvahy, protože musely upustit od naučených vzorců, způsobů práce na které jsou zvyklé a individualismu (ano je rozdíl, jestli jste v kuchyni sami nebo je vás pět).

Po pár společných hodinách už byla jejich práce jednou velkou symfonií okořeněnou notnou dávkou hlasi-tého humoru, na kterou bylo nejen radost se dívat, ale také ochutnat její voňavé dozvuky. Při společných chvílích jsme spolu sdílely chvíle veselí i vážné, mluvily o radostech i strastech života a v mnohém se podržely, vyslechly a pomohly navzájem. Jedna pro druhou jsme se staly vzorem a inspirací v oblastech, ve kterých bychom se chtěly zdokonalit. Naučily jsme se vařit zdravější a barevnější alternativy tradičních receptů, talíře jsme rozveselily saláty, poznaly nové suroviny a poslední den jsme zakončily barevným smoothie. Jsem si jistá, že na začátku by ho vypila málokterá účastnice. Než budete číst dále, dejte si ho s námi. Na zdraví!

Práce na sobě

Mnohé z účastnic měly také konečně chvíli čas se zastavit a přemýšlet nad sebou, svým životem, svými sny a svým vztahem k sobě samé a všechny do toho šly naplno. Během dvou měsíců začaly pomalu měnit své stravovací návyky a přemýšlení o tom, co jí a proč. Jejich změna jídelníčku se projevila nejen na jejich těle, ale i ve stravování celých rodin. Mám radost, že jsou všechny odhodlané dál

se vzdělávat, už se nebojí zkoušet nové věci, nové kombinace a nové recepty.

Když jsem se poslední den ptala, co budeme vařit na slavnostní zakončení, nevěřila jsem vlastním uším, když hrdě hlásily, že chtějí placičky z červené řepy a salát s mungo klíčky! Pro tenhle recept ale už musíte přijít k nám, je zapsaný v kronice, kterou jsme slavnostně předaly nové partě šesti maminek. Ty první sice možná neuvidíte v akci, ale jsem si jistá, že je u nás potkáte, a když už tu budete, zeptejte se na jejich další plány. Během těch dvou měsíců se totiž zrodil jeden velký sen o cateringu na kolečkách, který bude po republice vozit zdravé verze osvědčených receptů a taky kus laskavého humoru, který byl pro tyhle „moje holky“ tak příznačný.

Vaříme každé úterý, středu a čtvrtky a pokud chcete dostávat pravidelné SMS s připravovanými jídly, ozvěte se na 722 228 328.

Text: Michaela Štastná
Foto: Jan Stojaspal

Krátká a důležitá návštěva projektu AFA v Keni

V únoru roku 2019 navštívil projekt v Keni vedoucí AFA bratr Phanuel Osweto spolu se svými přáteli z České republiky a Rakouska. Jsme velmi vděční panu Jiřímu Kovářovi a panu Rainerovi Mikschemu, kteří finančně podpořili naše tři programy. Pánové koupili novou kopírku do IT centra, a také finančně podpořili studenty a odměnili učitele jak v centru, tak na střední škole Vijito. Pan Kovář začal podporovat vzdělávání tří dívek, dvou na univerzitě a jedné na střední škole. Dále financuje práce dalšího učitele v IT centru. Pan Rainer přislíbil podporovat učitele naší střední školy a získat další podporu IT centra i v Rakousku. Jejich návštěva otevřela dveře pro další rozvoj a plány. Věříme, že spolupráce a přátelství povede k posílení a k vel-

kému životnímu posunu účastníků AFA projektu.

AFA VIJITO SCHOOL

Škola Vijito byla založena v roce 2014 s cílem podpořit studenty, kteří byli ochráněni před nebezpečným životem

na ulici a mnohými problémy jejich bohužel sociálně slabých rodin.

AFA zpočátku podporovala děti ze sirotčince, aby získaly alespoň neformální vzdělání. Časem však začalo být nutné řešit i jejich další vzdělání formální. Tato skutečnost vedla k založení nejprve základní školy Vjito School zaregistrovanou ministerstvem školství jako subjekt poskytující formální vzdělávání. Od roku 2014 se počet absolventů této základní školy neustále zvyšuje, a to i díky dalším dětem z jejího okolí, kteří do ní chodí. Nedaleká veřejná škola totiž nemá kapacitu přijmout všechny studenty ze spádové oblasti.

Od roku 2016 náš projekt již také zajišťuje dětem pokračování ve středoškolském vzdělávání díky otevření vlastní střední školy. Tím se tedy umožnilo většině našich studentů plynulé pokračování studia na jim dostupné střední škole. V současné době má tato základní škola 63 žáků a střední škola 51 studentů.

PROJEKT AFRIKA AFRICE (AFA) 2009–2019

Projekt Afrika Africe v květnu 2019 oslaví již 10 let od svého založení. Projekt byl zřízen s velkou podporou Církve československé husitské, konkrétně pražské diecéze, aby zajistil podporu

kešským dětem ze špatného sociálního prostředí k získání vzdělání pro změnu jejich budoucího života. Vedoucím AFA Dr. Phanuel Oswetovi se plní jeho sen, protože ví z vlastní osobní těžké zkušenosti, že pouze vzdělání je nástroj, který může svět využít k boji s chudobou. Od roku 2009 dosáhl projekt mnoha významných úspěchů. Kromě původního IT centra, které má dnes více než 300 absolventů studia práce s počítačem, se stále pokračuje v podpoře sociálně znevýhodněných sirotků v domovech. V Utawala-Nairobi byly nově zřízeny školy – základní i střední. Program podpory distančního vzdělávání využilo více než 40 studentů za podpory jednotlivých přispěvatelů, organizací a jiných institucí z České republiky. Většina z těchto studentů úspěšně ukončila své střední školy, a dokonce i univerzity. Stali se z nich odborníci – ekonomové, učitelé, lékaři, IT odborníci, sociální pracovníci. Jedná se o neuvěřitelně úspěšný příběh, a proto vás žádáme, abyste byli i dále jeho součástí, abyste nám pomohli udržet naše snažení, které jsme úspěšně začali, a dali naději těm, kteří se i přes nepřízeň osudu snaží dosáhnout svých velkých snů. Děkujeme moc za projevenou podporu a přejeme vám hojnost Božího požehnání.

Mgr. Phanuel Osweto, Ph.D.

Dynamika bytí, vektory básnického vidění

Vnímavější člověk dříve či později postřehne, že naše existence i naše universum poutají neviditelné souvislosti: mimořádně korelující náhody v jevech či dějích, spleť zákonitosti interpersonálních vazeb, pocity dějů, okouzlení zážitkem. Cožpak první pradávne hudební projevy a prvopočátky poezie nepatřily vyjádření milostných emocí a oslovení nadpřirozena? Jak se lidská společnost rozvíjela, její systémy se hierarchizovaly, diverzifikovaly a komplikovaly, připojily se další různorodé aspekty. Nitro jedince, jeho místo v kolotání člověčí komunity, tušení vesmírných sil, víra v Boha však zůstávají pro mnohého básníka stěžejními podněty.

Spisovatelka, publicistka, vysokoškolská pedagožka a manažerka PhDr. Olga Nytrová má za sebou tři desítky knih, mezi nimiž sbírky veršů zaujímají čestné místo. Vrací se vždy ke svým životním tématům, pokaždé je však dokáže ozvláštnit, dát jim odlišný tón, akcentovat různé motivy. Nejnovější sbírka Olgy Nytrové *Silokřivky na hladině* shrnuje jednotlivé sféry jejich uměleckých pohledů a osobních otázek.

Kultivovaná, vysoce erudovaná básnířka ve svých verších neokázale čerpá z kulturního dědictví, antické filosofie, Písma svatého. Básněmi oslaví významné umělce a myslitele, neváhá sofistikovaně použít citáty z jejich díla. Své intelektuální portfolio rozšiřuje o aktuální poznatky vědy, které do básní s důvtipem začleňuje po stránce ideové i metaforické. Úhelný bod bytí však znamená pro Olgu Nytrovou etika, morální kánon v individuálním, společenském i všelidském kontextu, měřítko věcí vznešených i běžných, rozcestník v labyrintu každodenních rozhodnutí.

Poezie se v její tvorbě stává základem, jistotou i vyjadřovacím prostředkem,

nejušlechtlejším z umění, ale také jazykem imaginace a estetickým kodexem. Autorka se k ní vrací i ve svých oduševnělých, propracovaných esejích. Další z význačných motivů, k nimž se básně Olgy Nytrové otevřeně a radikálně vyjadřují, přináší temné stránky současnosti, ztráta tradičních, ušlechtilých hodnot, negativní aspekty v lidských vztazích. Nade vším však zůstává Bůh, podoběn jasnému majáku za soumráčných existenčních okamžiků, duchovní opora v náročných situacích, nejniternější průvodce osudem i v pokojný čas.

Nemalou pozornost věnuje Olga Nytrová reminiscencím na svoji rodinu a své postavení v minulých i současných vztahových konstelacích. Představují zdroj traumat, které básnířka s důvěrou svěruje čtenáři, ale také vzpomínky na dětství jako útočiště i prapůvodní zdroj tvůrčích sil. Zvláště období Vánoc zosobňuje v podání autorky magický drahokam. Sugestivní, až filmově plastické obrazy z autorčiny cest po Francii a Izraeli tvoří k introspektivním veršům barvitý kontrast.

Soupis názvů básní v obsahu *Silokřivek na hladině* jakoby vytváří samostatné verše pro každý ze sedmi oddílů sbírky. Připomínají ohňostroj smělých vizí, místy zdánlivě nespoutaných souvislostmi, kterým strhává čtenáře a nutí ho rozletět se za hradbu slov. Dokládají tak důmyslnou strukturu autorčiny knihy, v níž nic není ponecháno náhodě, vše se řídí propracovaným vnitřním řádem. Zaujme umělecky vycizelovaný projev básnířky, rámovaný pečlivou redakční úpravou a jemným výtvarným doprovodem, který nenápadně podkresluje působivost veršů... Dočtete, a pocítíte touhu se vrátit do hájmečství poetických vizí a naléhavých myšlenek Olgy Nytrové.

PhDr. Františka Vrbenská

Podivuhodná Zahrada Jany Richterové – recenze

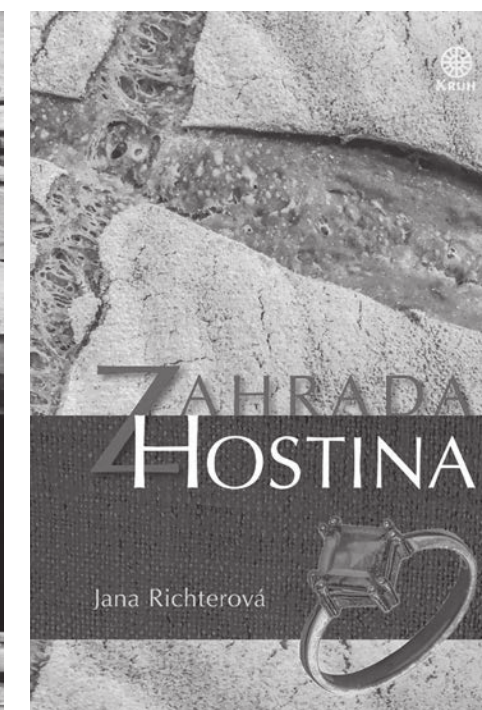
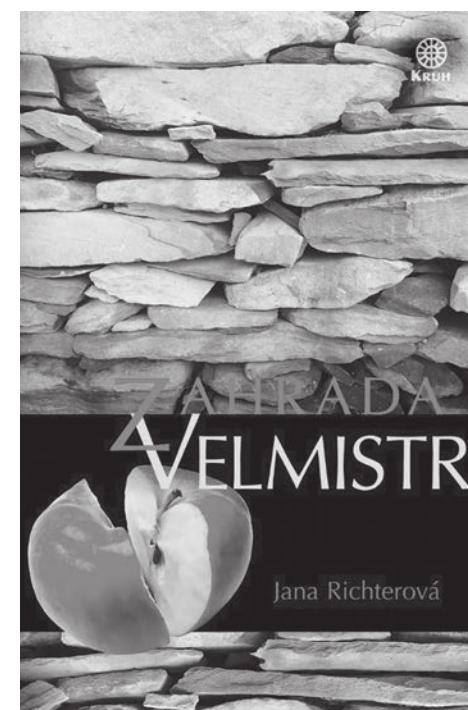
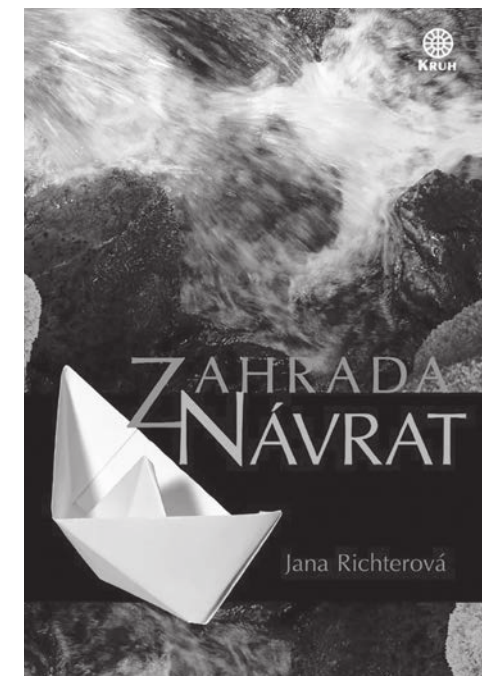
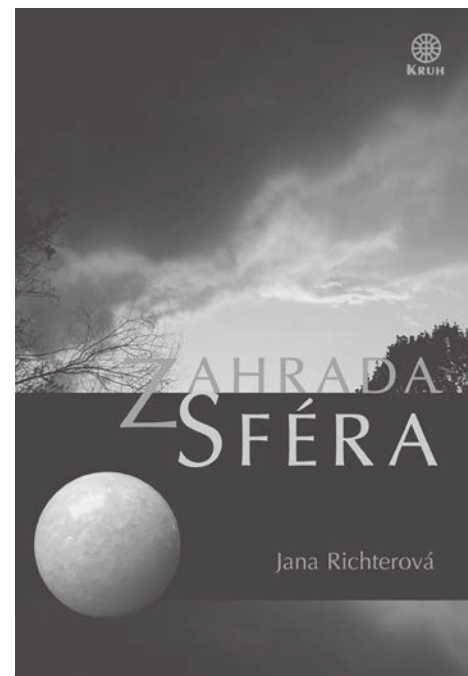
Před několika lety začal vycházet románový cyklus severomoravské autorky Jany Richterové, nazvaný přízračně *Zahrada*. Třebaže je autorčinou beletristickou premiérou, bezprostředně na sebe upozornil mimořádnou myšlenkovou, jazykovou i stylistickou zralostí, ale také originalitou. Jana Richterová uvěřitelně a dovedně propojuje soubou skutečnost a prastaré kulturní memy: prvky urban fantasy, magického realismu a velmi fundovaně zachycených psychických interakcí.

Pentalogie se odehrává v dnešním severomoravském městě, jehož předobrazem je charismatická Opava, částečně také Olomouc. Příběh otevírá *Sféra* (2013) a představuje šestici ústředních hrdinů (psychoterapeut, galeristka, dva architekti, výtvarnice, vedoucí bistra). V kulisách moderní společnosti hledají své uplatnění, sami sebe, cesty k sobě navzájem, své kořeny.

Na první pohled protagonisté příběhu, vesměs mladí lidé, nevybočují z normálu, i když nepatří mezi obyčejné konzumní typy. Jsou vnímaví, inteligentní, trochu výstřední. Mají tvůrčí ambice, ale také více či méně skryté potíže, traumata i tajemství, své slabiny i dobré stránky, subjektivní motivace, charakteristickou dikci a svébytné myšlení. Vazby mezi hrdiny příběhu vnášejí napětí přinejmenším stejně intenzivní jako později dramatické akční scény. Běžný život je postupně narušován doteky mimoreálna, napřed v podobě náznaků a snů, pak stále hmatatelněji a drtivěji.

Postavy přecházejí mezi světy: nadskutečným a civilně všedním. S každým dílem *Zahrady* je výraznější a důležitější fantastická poloha příběhu, aniž by opustila zakotvení v současné každodennosti a její logice. Obě složky neztrácejí věrohodnost a smysluplné propojení. *Lovec* (2014) posiluje fantaskní motivy a odkrývá pouta dávné minulosti, spjaté s protagonisty i městem samotným. *Návrat* (2015) a *Velmistr* (2016) rozehrávají nové dějové linie, spojené s dalšími stěžejními postavami (hudebník, právník, studentka, lékařka). Osobitě a nejednoznačně pojaté téma střetu tmy a světla vystupuje do popředí. V *Hostině* (2018) přízračně graduje konflikt mezi soupeřícími silami. Autorka vede osudy svých hrdinů neobvyklými cestami; vyhýbá se i konvenčnímu závěru.

Bývá obtížné vpravit do struktury slovojemné předivo lidských vztahů; tušení duchovní síly kolem nás a subtilního univerza, které prostupuje obvyklou realitu; pozoruhodné souvislosti, jako-

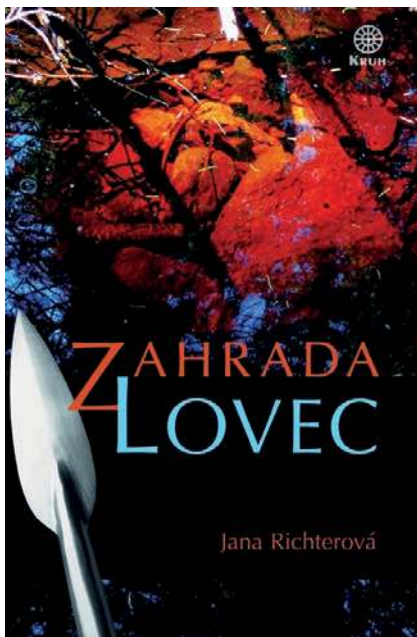
by skrývající hluboký záměr naplněný vyšším smyslem. Cítíme je, jako nevidomý vnímá prostor kolem sebe. Snažíme se je popsat a především pochopit: běží o zasazení lidské existence do vyšších zákonitostí vesmíru. Účinným nástrojem se stává poezie – ovšem i žánr fantastiky, pokud neklouže po zábavném povrchu příběhů, ale snaží se dotknout pravdy.

Obdivuhodný je způsob, jakým Jana Richterová přistupuje k tématu náboženství, víry a duchovního poznání. Mimořádně kultivovaně a s velkým uměleckým citem vkládá do akčního střetu magických sil – jednoho ze základních motivů fantasy, a do atraktivních vztahových dramát nesmírně subtilní, citlivé otázky. Týkají se poznání, zodpovědnosti, oběti a vykoupení, *genia loci* a závazků, které k němu a odkazu předků máme, hledání harmonie a čistoty. Překračuje přitom malicherná omezení, která by s sebou přinesla neobratná, přízemní religiozita, a dosahuje hlubokého, osvobozujícího dojmu.

Postavy přecházejí mezi světy: nadskutečným a civilně všedním

Jana Richterová vypráví kultivovaným, vtipným a živým jazykem, způsobem, který při četbě vyvolává dojem působivě natočeného filmu. Neschází vtip – a citlivý odhad uměleckých nástrojů. S fantastickými a poetickými obrazy, drsně napínavými pasážemi a mrazivě hororovými výjevy kontrastuje precizní podání psychologie jednotlivých postav i jejich interakcí. Čtenář podprahově získá víc informací o problematice mezilidských vztahů a lépe je pochopí, než kdyby prošel tematickým kurzem; ostatně Jana Richterová má za sebou praxi pedagoga a arteterapeuta.

Graficky vyladěná podoba knih, pečlivé korektury, důmyslně zvolené citace

z kultovních i filozofických děl, které uvádějí každou kapitolu, krásné obálky, jejichž výtvarnou podobu vytvořila Jana Richterová, možnost kontaktu

s autorkou: to vše jen dotváří půvab pentalogie. <http://zahrada.janarichterova.cz/index.php>

Zahrada splňuje všechny parametry špičkové fantastiky, přitom sbírá ocenění mainstreamových literárních kritiků (včetně recenze v *Tvorbě* a nominace na cenu *Magnésie Literary*). Jakmile se rozhodnete vstoupit do uhrančivé *Zahrady*, pohltí vás a přenesení do magického světa bohaté imaginace. Je dokladem, proč žánr fantastiky funguje jako analytická laboratoř lidského společenství; přitom neztrácí schopnost zaujmout i pobavit.

PhDr. Františka Vrbenská

Další kočičí úvaha

Poslední únorový víkend byl pro naši rodinu smutný. V pokročilém kočičím věku 17 let nás opustila kočička Bellinda. Nebyla to jen tak obyčejná kočka. Byla dosti moudrá, empatická a filosoficky založená. Inspirovala mne k mnoha úvahám i básním. Byla též chvalně známá ve světě internetu, mezi kočičími přáteli byla oblíbená zvláště báseň Kočka kartografická:

Když otevřeš
v Googlu View Street
naši kočku můžeš spatřit
jak tam na balkóně sedí
do kamery moudře hledí.

Kartografie je věda,
naší kočce spát to nedá
Vousy měří souřadnice
soustředí se víc a více:

Tyhle mapy – samé kdyby
Myši díry – ty tam chybí
Zaneste tam myši stezky
pak to bude teprve hezký!

Tak tedy tato neobyčejná kočka nás opustila a my s manželem jsme se vypravili k babičce na zahradu vykopat hroboček. Kočičku jsme pohřbili, a pak jsme společně s babičkou poseděli a dali si panáček becherovky na posilněnou. Dlužno říci, že nezůstalo u jednoho. Vzpomínali jsme na všechny, kteří už nejsou mezi námi a babička najednou povídá: „Chtěla jsem vám poděkovat, že jste na mě takoví hodní a krásně jste se o mě v době mé nemoci starali.“ A my jsme říkali, že se staráme rádi. Že jsme jí moc vděční, jak brala naše děti na prázdniny, když byly malé a že všechna vnoučata

i pravnoučata ji milují. To všechno samozřejmě víme, ale v tom shonu všedních dnů jsme nějak nenašli čas si takové pěkné věci říkat. Celý večer jsme cítili vzájemnou lásku i podporu. Hlubokou vděčnost za to krásné i smutné. Radost z toho, že můžeme být spolu, že se máme. Cítili jsme sounáležitost i s těmi, kteří již odešli. A všechny další obtíže už najednou nebyly tak důležité. Když jsme odcházeli, objímali jsme se jinak než jindy. Tak nějak s plným vědomím a láskyplně.

Když jsme přišli domů, otevřela jsem Knihu knih a tam bylo psáno: „Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne.“ (1Kor 13, 1–8)

Pocit hluboké důvěry nás provázel i v dalších dnech. Babička, emeritní profesorka češtiny, podomácku psané literatuře většinou moc nefandí. Ale mou novou knihu o zvířátkách, která s námi žila a žijí v domku na Spořilově, přečetla na jeden zátah. Ano, chvíle věnované vzpomínání, jsou důležité pro nás, naše děti i děti našich dětí. Uvědomujeme si lépe souvislosti a lépe chápeme kontinuitu života. A v neposlední řadě nám přinášejí potěšení. Však také babička říkala, že si takové krásné posezení zase musíme zopakovat. Určitě ano, jen bych ráda, aby to bylo za méně dramatických okolností.

RNDr. Markéta Hlasivcová
Dialog na cestě

Malé zamyšlení nad knihou DOTEKY KRÁSNÉHO UMĚNÍ

Pokračování z minulého čísla

Básně, které vytvořila OLGA NYTROVÁ, jsou plné dynamiky (*Vnitřní zápas, Krajina v duši*). V toku života znázorňují barevnou paletu od šedých strachů a proher až po rubínové a zářivé naděje (*Co je v duši*). Často docházíme k různým životním rozcestím a nevíme, kudy a jak dál. Někdy jsou dokonce nutná naléhavá rozhodnutí, v nichž se projevíme jako autoři a následně jsme relativně dlouhé období vloženi do svých rolí, pro něž jsme se rozhodli. Jsou to Křížovky rozhodnutí. Pro úspěšnou volbu je důležité vnímání minulosti a respekt k tradici. Z budoucnosti pak zřetelněji vystoupí možnosti, které by byly nejlepším řešením (*Nezapomínáme na tradiční hodnoty?*). *Básnění je jednou z nejinimnějších činností a vzbuzuje úctu, touhu i obavy. Tvůrčí poezie aktivuje prostřednictvím metafor asociační představy, tříbí cit i rozum.*

Křest poezie BOHUMILA ŽDICHYNCE je pravdivou reflexí života s podobnými znaky charakteristickými pro Malého prince Antoina de Saint-Exupéryho. Autor se zamýšlí nad hloubkou lidských a duchovních symbolů na příkladu soch, které původně byly kameny a proměnily se v historických údobích v zástupce pozitivních i negativních hodnot (*Socha v dokonalém pohybu, Socha za nic nemůže, Kamenovaná krása*). Tak například v básni *Socha za nic nemůže* zdůrazňuje uměleckou pokoru. Podle autora bývá pravdivá a užitečná vertikální reflexe osobních vzestupů a pádů. Mnohdy jsme totiž aktéry propagace nepravých hodnot, podléháme osobní namyšlenosti,

kteřá není opodstatněná! Ta si může člověka na omezený čas účelně podmanit, avšak nakonec uvadne a zanikne. Myšlenku přibližuje na mnichovských sochách „čistokrevných árií... zarůstajících historickým mechem“ od Arno Brekera. Pozitivní hodnoty vnímáme v jeho zamyšlení *Takový byl sochař Břetislav Benda*, v němž představil sochaře Břetislava Bendu, který neochvějně sloužil svému poslání jako člověk svobodný a hrdý na svou národní tradici. V úvaze *Krása krajiny* vyjádřil životní cestu malíře Karla Stehlíka. Umělce formovaly příklady jeho učitelů a hluboká empatie k přírodním jevům i dějinným událostem, které žijí v jeho akvarelech, olejomalbách a kresbách. Inspiroval se nejen v jižních Čechách, ale i jinde ve světě. Pocit národní hrdosti a vznešenosti též vnímám v jeho básni *Pohled z Vyšehradu*. Všechna poetická nebo prozaická díla, zasazená do této kapitoly, vyvolávají vnitřní otázky (*Kde leží původní zahrada Eden?*, *Vincent van Gogh nebo Tropikána Paula Gauguina*). Autor v nich tuší podivuhodný vzorec absolutní krásy. V jeho básních zaznívají i tóny hrůzné, svěvolné a disonantní (*Polámaný svět*), za něž neseme odpovědnost. Proto si važme kolem sebe lidí, kteří jsou posly dobrých zpráv a činů (*Andělárium*). Vše najde svůj pravý řád a hodnotu. Každá degradace vnitřních hodnot bude po čase vyrovnána. I život lze pochopit lépe jen zpětně, jak to autor zmiňuje v *Krásě účelnosti*. Krása se nachází doslova všude. Stačí si představit naši vlast a její přírodní bohatství i krásy. Básník je mistrem zvukomalby veršů. Evokuje též pohybové představy, když vykresluje místní prostředí

(*Babí léto na Vartě*). V jeho pojetí máme dojem, že se v příslušné krajině nacházíme a vnímáme ji všemi smysly.

BŘETISLAV DITRYCH ve svém zamyšlení *Ztracený básník* zdařile vykresluje české společenské klima a taktéž to pařížské ke konci 19. století a v průběhu počátku 20. století. Přibližuje nám básníka a malíře Františka Gellnera, F. X. Šaldu nebo francouzského básníka Charlese-Louise Philippa, který podmanivě charakterizoval Paříž a svět městských vyděděnců, tuláků a prodejních žen. Tato esej je filosofickým náhledem na Františka Gellnera v souvislosti s jeho osobnostními, rodinnými a společenskými proměnami.

O Františku Gellnerovi se neví, jak v době 1. světové války jeho život skončil. Jako ironie osudu zní jeho mladické prohlášení: „Nejlépe bylo by vzdálit se / a nikdy se nenavrátit, / svým bližním a nejbližším, ztratit se / a sám sobě se ztratit.“ To se mu také vyplnilo. Autorova další esej nese název *Jan Zrzavý, Božena Heritesová a Vodňany*. Obsahuje korespondenci malíře s Boženou Heritesovou, profesorkou jazyků z Vodňan. Velmi zdařile vykresluje dobové rysy jihočeských obyvatel, myšlenkové pochody a pocity malíře. Součástí vyprávění jsou vzpomínky na básníka a spisovatele Julia Zeyera, který v tomto kraji tvořil. Esej přibližuje krajinu dvou duší, do níž vstupuje umění inspirované tamní přírodou, lidmi a dlouholetým přátelstvím. Je to jakási úvaha o stopě, která po nás na tomto světě zůstane a kterou cíleně odhaluje člověk žijící v budoucnosti. Tak můžeme „podat“ svědectví o vlastním životě dále. Držíme přitom v ruce klíč k osudu jiného člověka, kterého můžeme ovlivnit v dobrém.

Literární úvaha LUBOŠE Y. KOLÁČKA s názvem *Karel May – prapodivný „bílý bratr“ Vinnetoua* představuje ži-

votní peripetie osobnosti německého spisovatele, který prožil velmi rozporuplný život. Na jeho konci dospěl k zásadnímu etickému přesvědčení, že nejdůležitějšími lidskými hodnotami jsou pravda a spravedlnost. Další příspěvek autora je orientován na podstatu buddhistických východních filosofických směrů. Proto čtenáře určitě zaujme jeho komentář *Diamantová či Tribunová sůtra a osvícení aneb „...Odkud prach utíráš mám...?“* Přibližuje iluzornost lidských přání a projevů. Hledáme totiž vlastní identitu. Snažíme se odhalit pravá poznání, prožít okamžiky osvícení myslí, pro což má každý z nás rozdílné kvalitativní a kvantitativní vybavení. Tyto schopnosti je třeba individuálně a dlouhodobě studovat, cvičit a naučit se je prožívat.

ALOIS MARHOUL ve svém zamyšlení s názvem *Jak by nás viděl Ezop, kdyby k nám zavítal počátkem 21. století* píše s úsměvnou nadsázkou i ironií o lásce, básnicích, teorii relativity, ohni, vodě a pravdě. Jeho náhledy jsou vysoce trefné a v každé době aktuální.

Do tematického celku *Hledání krásy* přispěl i DUŠAN SPÁČIL svým vyznáním *Nádherný neporažený Leonard Cohen*. Podle autora se v jeho básnické a hudební genialitě projevují hlavně upřímnost, pocity odcizení a introvertní smutek. Prožitky krásy, lásky nebo dobra nemohou být v našem životě nikdy absolutní. Rodí se často z neblahých podmínek, které mohou člověka i životně poznamenat. Opravdovost spatřuje autor stejně jako mistr Leonard Cohen v částečné nedokonalosti, v jistých prasklinkách, „kterými k nám proudí nejen duchovní světlo, ale i naděje“.

*doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.
Univerzita Karlova,
Pedagogická fakulta*

Návrat T. G. Masaryka z exilu do Prahy. Pokračování z minulého čísla

Příjezd T. G. Masaryka do vlasti po 100 letech

V rámci oslav 100. výročí vzniku svobodné Československé republiky a návratu T. G. Masaryka z exilu do vlasti, byla provedena ve dnech 21. a 22. prosince 2018 rekonstrukce této významné události. Celou tuto akci zajistily České dráhy ve spolupráci s Československou obcí legionářskou, Národním muzeem a za podpory Jihočeského a Středočeského kraje, měst a obcí. Díky pozvání Československé obce legionářské se mohla této slavnostní akci zúčastnit i Církev československá husitská.

Její delegaci vedl bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta. Měli jsme možnost po 100 letech opět prožít krásnou atmosféru, jako naše babičky a dědové při příjezdu prezidenta T. G. Masaryka do vlasti. Delegace naší církve se zúčastnila přivítání historického vlaku v Horním Dvořišti, taženého stejným typem parní lokomotivy jako před 100 lety, zvané „Hrboun“, která byla zapůjčena v rakouském železničním muzeu ve Strasshofu. Vlaku nechyběly ani historické vagony jako Masarykův salonní vůz, salonní vůz Františka Ferdinanda d'Este a dva vagony pro legionáře, zvané pancéřáky, vyrobené v Ringhofferově vagónce v Praze na Smíchově. Doprovodný expres, kterým jsme přijeli, měl elektrickou lokomotivu s unikátním polepem k výročí 100 let republiky a rychlíkové vagony Retro Ostravan.

Ve vyzdobeném Horním Dvořišti, kromě českých vlajek, vlály i prapory náboženské obce ČČSH ve Vodňanech. V Českých Budějovicích, přestože pře-

šlo, přišlo mnoho lidí. Spořádaný průvod z nádraží došel na náměstí Otakara II., kde byly uvítací projevy. Bratr patriarcha i další osobnosti byli pozváni na slavnostní uvítání „pana prezidenta“ na Českobudějovickou radnici. Tam byl pozván i českobudějovický biskup římskokatolické církve Vlastimil Kročil.

Ve Veselí nad Lužnicí na slavnostně vyzdobeném nádraží vzácné hosty vítali i hasiči v historických uniformách, s parní stříkačkou, která naplnila parní lokomotivu vodou. V Táboře příjemně překvapili baráčníci a lidé v krojích. Tak jako před sto lety tady zazněla husitská

píseň „Kdož sú boží bojovníci“. Naše delegace s čestnou stráží ruských legionářů, „vyzbrojena“ husitským praporem, došla k pomníku M. J. Husa. Tam jsme společně s Československou obcí legionářskou pietně položili věnec a modlili se modlitbu Páně.

Poslední zastávkou před Prahou byl Benešov, který připravil hostům také slavnostní uvítání. Návštěvníci si na nádraží mohli prohlédnout „císařské salóňky“, odkud jezdil vlakem následník trůnu Ferdinand d'Este.

Nejslavnostnější přivítání pana prezidenta, legionářů a dalších významných hostů, čekalo v Praze na Hlavním nádraží. Tady se k naší delegaci připojili ještě bratři biskup doc. ThDr. D. Tonzar, ThD., kolínský vikář Mgr. J. Kohout, Ph.D. s husitským praporem a sestry; berounská vikářka Mgr. R. Adamová a farářky Mgr. E. Mikulecká a Mgr. J. Balenková. Před Hlavním nádražím ve Vrchlic-

kého sadech na tribuně přišel Pražany „pozdravit tak jako před sto lety“ prezident Masaryk, francouzský vyslanec v Praze Clement Simon, italský brigádní generál Luigi Giuseppe Piccione, britský plukovník Sir Thomas Montgomery Cunningham, francouzský legionář, plukovník Otakar Husák, italský legionář, major Jan Šeba, ruský legionář major Špaček, členové vlády a další významní hosté. Na čestné tribuně dále byl předseda Československé obce legionářské plukovník v. z. MUDr. Pavel Budinský, Ph.D. a zástupci ČČSH bratři patriarcha T. Butta, pražský biskup

D. Tonzar, br. farář J. Kohout, s husitským praporem a sestry farářky R. Adamová, E. Mikulecká, J. Balenková, E. Buttová a kazatelka J. Šmardová Koulová. Po uvítání pana „prezidenta“ spisovatelem „A. Jiráskem“ zazněla italská, francouzská a česká hymna. Poté T. G. Masaryk nasedl do historického automobilu značky Laurin a Klement a lidé průvodem došli k soše svatého Václava na Václavském náměstí, kde byla slavnost ukončena.

Bylo velmi radostné, že se této akci zúčastnilo několik tisíc diváků, legionářů v ruských, italských a francouzských uniformách, československých vojáků – domobranců z Itálie (ještě v rakouských uniformách), sokolů a hasičů v dobových stejnokrojích, skautů, baráčníků, chodských strážců hranic a mnoho dalších, kteří vnímají naši historii, na kterou jsou patřičně hrdí. Je těžko hodnotit, kde bylo publikum „lepší“,

protože všude panovala opravdová pohoda. Všichni hleděli na T. G. Masaryka, (kterého velmi přesvědčivě zahrál herec O. Brousek) a v duchu si říkali – to byl „pan prezident!“ Většina z nás si pokládala také otázku, co by tomu říkal, že jeho ohromné dílo Československá republika už neexistuje a že kromě Podkarpatské Rusi i Slovensko šlo svojí vlastní cestou. Zbyla jen Česká republika, která si zachovala svoji původní hymnu i vlajku. Při těchto pocitech, při zpěvu naší krásné hymny, se leckomu vedrala do očí slza.

Jan Boček

O knize *Doteky krásného umění* – Ivo Fencel

Olga Nytrová, Bohumil Ždichynec, Dušan Spáčil, Alois Marhoul, Břetislav Ditrych a Luboš Y. Koláček jsou autory publikace *Doteky krásného umění*. Je – jak to jinak říct? – vzosná – a v krvi mnohých Čechů nenačázíme, pravda, přespříliš důvěry ke vznešenosti. Ani krásná obálka knihy od Zdeňka Hajného nemusí tudíž každému imponovat, a to obzvlášť v konstelaci s natolik povznášejícím titulem. Ale nepřehánějme to se snahou o civilnost a sám věřím, že je podobná obava bláhová.

Práci s tímto dílem měli jak jeho editor Bohumil Ždichynec, tak desítky dalších spisovatelů a výtvarníků, a objvíme tu jak verše, tak i četné eseje a úvahy, to vše v počtu 154 položek a v sedmi částech. Nechybí slovo úvodem, ani doslov z pera literárního teoretika Miloše Kodejšky, a kdyby bylo jednou větou možné říci, o čem se dočteme, nebylo by třeba toho tolik psát a sestavovat.

Pro začátek si všimněme úvahy Olgy Nytové *Četba jako dobrodružství*. V ní je citována nejmenovaná holčička, která se velmi vytáhla, protože na jedné besedě docela invenčně nazvala slova „lodičkami pro obraz“.

V jiném eseji *Labyrint světa a ráj srdce* připomíná pak Nytrova slova J. Á. Komenského o podstatnosti cest do našeho nitra, nu, a v tomto je tudíž její příjmení přiléhavé. Ještě na jiném místě cituje pak velmi příhodně Ezru Pounda, a to v souvislosti s jeho názorem na význam *hlasitého* čtení veršů. Je to bezpochyby správný názor. Až pádnou a „spádnou“ recitací se totiž často odhalí to, co patrně vědě-

la i bez Pounda. Nadbytečnosti a jakási malá a „zlá“ vakua, nedostatek sugesce, až utěrkové oťřelosti a „cirkusová“ neobraznost. Takže, pozor! A je to opět Olga Nytrová, kdo v knize osvětluje světy Josifa Brodského, a z jejích - i bez recitace výrazných – veršů zmiňme aspoň *Rembrandta, Židovskou nevěstu a Leonarda da Vinci*.

Františkem Gellnerem, především jeho vztahem k Paříži, se v *Dotecích krásného umění* zabírá Břetislav Ditrych (v textu *Ztracený básník*) a jiný jeho příspěvek pak informuje o pozoruhodných chvílích života Jana Zrzavého (str. 122). Tentýž autor nás vede do nitra nemocnice v Mělniku a připomene, že tu roky a až do smrti ležel nevléčitelně nemocný surrealista Oldřich Wenzl (1921–1969, https://cs.wikipedia.org/wiki/Old%C5%99ich_Wenzl). Ve svých dvaceti letech mu Ditrych napsal, že holduje jeho veršům.

A Břetislav Ditrych se rovněž zajímá o Adalberta Stiftera (a jeho šumavu) anebo o Egona Schiele – ve vztahu ke Krumlovu –, o Gogha a taktéž o působivý obraz *Mrtvá Němka* od Jaroslava Valečky (str. 160–164). Některé momenty životní cesty F. X. Šaldy reflektuje poté hned vedle kritikovy podobizny od Maxe Švabinského.

Další z autorů *Doteků* Luboš Koláček knize dodal mimo jiné zajímavé biografické texty *Karel May – prapodivný „bílý bratr“ Vinnetoua a Velký poetický mystifikátor Ludvík Souček o naději*. Vymykají se – a trochu se tím ve zbytku svazku paradoxně utápějí. Nebyly rovněž dost přehlédnuty a například *Cestu slepých ptáků* si tujují z nedbalosti až do 70. let.

Bohumil Ždichynec nám v této knize mezi jinými předkládá verše *Zvonkohra od sv. Víta, Pohled z Vyšehradu, Beethovenova Osudová v Karlových Varech, Odlet vlaštovek Bohuslava Reynka, Magická podletní Praha, Kostel Nejsvětější Trojice na Srní, Kde leží původní zahrada Eden?, Vincent van Gogh, Jak žít? a Bytost v davu*.

Svou další báseň *Po bouři* připisuje bohemistovi Vladimíru Novotnému, žijícímu dnes v Chodouni u Zdic, a úžasně *Tiché místo v srdci Prahy* vede čtenářku či čtenáře k milencům do Ledeburské zahrady. Sala terrena toho místa je vskutku kouzlem!

Nu, a Bohumil Ždichynec dodal knize rovněž portrét sochaře Břetislava Bendy (1897–1983) a přispěl nejzajímavějším z nepoetických koleček svazku s titulem *Syndrom falešné vzpomínky* (str. 226–230). To, že je lékař, se přitom v jeho psaní občas odráží, a přínosem je i komplet šesti jeho textů *Poezie léčící* (253–256), zahrnující také kapitulu *Biblioterapie* a úvahu nad udělením Nobelovy ceny Bobu Dylanovi. I závěrečná stať publikace *Doteky krásného umění* je pak Ždichyncova a jmenuje se *Život jako umělecké dílo*. Sestává z úvodu a 11 kapitol, které (chci zdůraznit) nelze počítat za samostatné příspěvky, byť právě tím obsah knížky trochu mate.

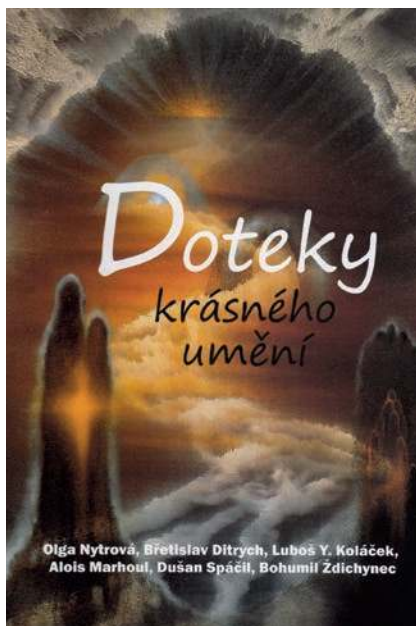
Skvělý text *Nádherný neporažený Leonard Cohen* (str. 100) od dalšího z autorů Dušana Spáčila přibližuje dotyčného zpěváka a literáta, který zemřel 7. listopadu 2016, a v *Náboženství uměleckých snobů* podezírá týž autor některé avantgardisty z toho, že nejsou víc než průvodci po vtipných nápadech. Někdy i méně vtipných. A má pocit, že někteří avantgardisté doputují až k triviálnímu gestu. Spáčil ovšem nehudruje jen za sebe a vyčází z textu Chalupeckého knihy

Na hranicích umění. Lze i nelze s ním souhlasit! Nesouhlasím v tom, že právě podobné banality nás zavádějí do situací, kde nakonec upřednostníme kýč. Ach, ne. Nebývá to na podnět „falešné části avantgardy“. Na to jsou podobné momenty až příliš ukotveny v naší přirozenosti.

Alois Marhoul přispěl verši *Ti lidé, Malému princovi a nám ostatním, Lam-pár, O pravdě, O lži a Tam na Zemi* a textem *Mobelova cena aneb hledání perel v současné české poezii (a možná nejen v ní)*. V úvodu stati cituje – poněkud přehnaná – Halasova slova, podle nichž stačí, když osloví báseň i jen jediného vnímatele, a dle nichž je básníkem každý, kdo poezii už jenom miluje, aniž tvoří.

Zaujme i cyklus šesti Marhoulových úvah *Jak by nás viděl Ezop, kdyby k nám zavítal počátkem 21. století* a nechybí titulní báseň jeho sbírky *Adresa dočasného pobytu (2017)*. Marná není, řekl bych, ani jeho pocta Edgaru Poeovi. Má titul *Až*. Ne všechny příspěvky možná musela kniha obsahovat a podle mého to platí nejvýrazněji o těch, které původně vznikly jako projevy. Jistě, je to na diskusi! A jistě, společenskou kritičnost těchto příspěvků jen vítáme. Jako i pozitivní pohled na svět vůbec. Opravdu nevím, zda má původ v srdcích šesti tvůrců knihy, ale zato vím, že si ani jeden z nich neodřekl verše; což možná nejvíc zaujme u Luboše Koláčka.

Ani toto mé slunné nahlédnutí mezi stránky „dotekové“ knihy nemění ovšem mnoho na spornosti její koncepce. Mohu se samozřejmě mýlit, ale editora bych se zeptal, nakolik si uvědomil, že rozvržení celku může vést... i ke značně nahodilému řazení příspěvků.

Vede skutečně? Sudte sami. A aby nedošlo k mýlce, musím říci, že taky mnohé úvahy – přednášky tu nelze než uvítat, přičemž asi nejvíc to platí o pozoruhodném příspěvku Olgy Nytrové *Bůh jako hráč a experimentátor*.

Autorka se v něm – s vírou v Boha a taktéž za pomoci Bible i mnohých autorit – zamýšlí nad potřebou dětské hravosti v životě, nad židovským humorem, moudrostí obecně, riziky svobody či definicí skutečné poezie. A hovoří tu také o neexistenci náhody v toku stálých proměn světa a já – po všech těchto úvahách – dozajista přestávám brojit proti (z mého hlediska) až moc obecně nastavenému tématu knihy. Ukazuje se totiž, že ono nastavení v reálném výsledku až překvapivě funguje; a jistě, někde došlo taky na přílišná zobecnění, nicméně hned další sekvence plné poetické zkratky to vyvažují. – A citujme závěrem aspoň dvě z básní Bohumila Zdíchynce.

Rolling Stones mých mladých let
V zlatých šedesátých jsme je milovali,
dodnes rock a plameny přžívají,
davý šílí, ta elegie ještě hraje vabank.
Dveře dokořán proti osamění srdcí,
hudba jako z jiného světa.
Rolling Stones válej pecky svý
v návratu do budoucnosti.

Balvany se valí řekou v rytmu
rock'n'rollu,
záblesk nebe v psychedelickém
opojení
zaobluje hrany.
Člověk se musí stát svobodným,
aby pochopil, že písně nehledají štěstí,
ale jsou mu odměnou.

Po bouři – Vladimíru Novotnému
Pěnicí závoje vln končí
svou pouť na pláži.

Vítr přesypá jemný písek,
cítím lehký dotek dun
přecházející v šepot věčnosti.
Je po bouři,
z mraků vystupuje Ararat.
Kde zůstala Noemova archa?
ptám se ozvěny,
ale nebe mlčí.

Kolektiv autorky Olgy Nytrové a pěti autorů: *Doteky krásného umění*. Napsali a ilustrovali Břetislav Ditrych, Luboš Y. Koláček a Bohumil Zdíchynec. Další autoři: Olga Nytrová, Alois Marhoul a Dušan Spáčil. Další ilustrátoři: Zdeněk Hajný, Břetislav Benda, Vlasta Polívková, Vladimír Pořícký a Karel Stehlík. Nakladatelství Bondy. Praha 2018. 312 stran. ISBN 978-80-88073-27-7

Vážená sestro Velíšková,
v Praze, 17. 2. 1919
nejprve vás srdečně zdravím a vzpomínám na vás. Hovořili jsme spolu kdysi o velikonočních básničkách, které nevím, zda máte či ne, ale popadla mne Můza a já je předělala na celé iridium, které mne vždy moc oslovuje. Takže, pokud se Vám to hodí, posílám to včas, pokud ne, vždycky je v koši místo a já kopii mám. Někdy na mne to veršování padne a já to musím poslechnout. Jinak má v hlavě i jiné témata, ale mně dost boří ta otvřená noha a brání mne v sezení dlouhém, ale něco zase pošlu. Jeho Mistra Třeboňského tam přikládám, kdyby nebylo nic jiného k dispozici. Přejí vám i p. manželovi hlavně zdraví, radost, slunce a tu voňavou předzvěst jara, navíc s požehnaním Božím.

v úctě Vaše Eva Sevečková
PS Ty středěční návštěvy moc postrádám, ale musíme prát to lepší, když to Pán dá
zelený čtvrtek

Společná večeře, ta poslední
vše znamená, než se rozední.
Dvanáct Kristových apoštolů
usedá k společnému stolu.
Do jedné mísy namáčí
i ten, kdo dějiny otáčí.
Láska i zrada sedí pospolu
jídáš se zvedá náhle od stolu.
A po penězích lačný hladý
teď dopouští se hrozné zradý.
Užitek z toho? Osuka se chvěje
a tělo zradné na ní, bez naděje
je zavěšeno s hříchem na výstrahu.
Co z toho máš, ty Ježíšově vrahů?
Tys nepočítal jistojistě,
že za tvé peníze koupí ti pohřebiště.

Mistr Třeboňského oltáře:
Zmrvýchvstání Krista

velký pátek

Ježíši sladký, tvůj krok je vratký,
jak kráčíš v krvi, potu pokorně na Golgotu.
Dav kolem tebe stojí a pomocí se bojí
a já se ptám, zda na, de se, kdo kříž tvůj s tebou ponese?
Právě naděje ve mne vzniká, když přistupuje Veronika.
Ta bere bílý šátek svůj, stírá ti pot a obličej tvůj, JEMĚXZÁŘIXAM
jenž zůstane obtisknut na tom šátku, tobě, Verunko, na památku.
A od té doby bílý šátek připomíná mi velký pátek.
V něm ohlížím se nazpátek; je to konec i počátek.
Je to den zázraků doslova – vrcemolí oběť Kristova.
Jemu nebylo obtíží, rozepnout ruce na kříži,
ať nás, hříšné, vykoupil, to utrpení podstoupil.
Jsme si toho my vědomi? Vstupme do svého svědomí.

amen

Vzkříšení

Den třetí, velmi důležitý, kdy z hrobu Ježíš, pokořen a zbitý
vystoupil vzkříšen, posvěcený. Hned na hřbitově potká ženy,
jež Krista oplakávají a posloužit mu spěchají, jak je zvykem
kadidlem, oleji, mastmi a plátěným kalikem.
nepoznaly hned svého Mistra,
našly hrob prázdný a tak zbystra
běží sdělit tu zprávu úředníkům hned
a s nimi se pak vrací k hrobu zpět.
Úředníci nevěří, tápou, tak se příležitosti chápou
a vrací se hned, bez výhrady k prázdnému hrobu do zahrady.
Na kameni zří dva anděle, jež zvěstují jim vesele:
"Pán tu není, je živ, nastalo pro něj vzkříšení!" aleluja

Vzpomínky malostranské (5) Koloběžka

Moje babička měla tři bratry a ten nejmladší Luba, kterému zemřel tatínek ještě jako batolet, byl její nejmladší. Už jako dítě měl dobrodružnou povahu a dost svoji maminku, tedy moji prababičku zlobil. Ví, že nám mimo jiné vyprávěl, jak ho jako asi dvanáctiletého chlapce strážníci chytili i s kamarádem u Hradce Králové s batohem na zádech, ve kterém měli deku a bochník chleba. To byla v roce 1905 zrovna rusko-japonská válka a on a jeho kamarád se rozhodli, že půjdou Rusům na pomoc. Byl z toho veliký skandál, protože Rusko bylo nepřitelem c.k. Rakouska-Uherska. Výsledkem bylo, že dvanáctiletý Luba byl vyloučen ze všech středních škol v Rakousku-Uhersku. Prababička, odvážná to vdova se ale nevzdala a zjistila, že jediná škola, kam jsou ochotni jejího Lubánka přijmout je námořní škola snad v Boce Kotor-

ské. Tam tedy Lubánek narukoval, což jeho dobrodružné povaze víc, než vyhovovalo. Čas ubíhal, Luba se nikdy neoženil, aby svazek manželský nebránil jeho rozletu. Před začátkem války, když nás obsadili Němci odletěl do Anglie a sloužil jako letecký mechanik u RAF. Celou válku se prababička za jeho život modlila a psala mu dopisy tak, jako by si s ním povídala, ale nikdy je neodeslala. Dopisy

jsou dojemně jednoduché a krásné. Psala tak, jak plynuly její myšlenky a starosti. Jediná tečka v dopise byla ta konečná, na konci.

Dodnes je mám schované. Když válka skončila, tak se všichni báli, v té době již sklerotické prababičky, která u nás na Kampě už několik let bydlela říct, že Luba přijede z obavy, aby ji neranila radostí mrtvice. Ovšem prababička je všechny převezla. Luba přijel nečekaně a ona se stoickým klidem jen pronesla, že už na něj čeká a že půjdou domů na Vinohrady, protože má otevřené dveře na „balgón“.

Strejda Luba nepřišel s prázdnou. Kromě čokolád, cigaret a teriéra Skypra přivezl i celý padák. Ten byl z pravého hedvábí, v té době absolutně nedostatkového, a proto ho dostala babička. Přeshivaly a šily s naší mámou všechno oblečení na celou rodinu, a tak se to moc hodilo. Ještě dlouhá léta jsme měli z padákového hedvábí s maskáčovým vzorem podšívky do bund a kabátů. Padákové šňůry byly tak pevné, že se později daly bezpečně použít např. u auta místo vlečného lana. S padákovou vyskakovací přezkou si jako s kanónem hraji ještě moji vnuci.

Když už jsme bydleli ve Sněmovni, tak jsem moc toužila po koloběžce, která ale nebyla k dostání. Strejda Luba to zařídil. V Letňanech mi sám udělal a přinesl koloběžku. Moc jsem se na ni těšila, ale vůbec se mi nelíbila. Neměla blatníky ani brzdu, natož zvonek. A jako dovršení všeho byla říditka i stupátko natřené zelenou, vojenskou khaki barvou. Strejda mi vysvětlil, že je to koloběžka udělaná z „eroplánu“, ta že nejedí, ale lítá, protože nemá obyčejná kola, ale kola s kuličkovými ložisky. A brzdí se pa-

tu přitisknutou na zadní kolo, kde by blatníky vadily. No a zvonek nepotřebuju, od čeho že mám pusku.

Hned jsem to šla vyzkoušet. Jezdili jsme po kraji chodníku od našeho domu až do Valdštejnské ulice. Byla jsem jako u vytržení, protože jsem dojela dál než kdokoliv jiný. Bez odražení nejdál ze všech dětí! Koloběžka letěla tiše, ale jako vítr! Měla jsem sice nejošklivější, ale zato nejrychlejší koloběžku z celé ulice, která se stala slavná a tím, že byla z „eroplánu“ byla nejen v mých očích, ale v očích všech dětí nejkrásnější a cenu měla nejvyšší.

Strejda Luba stárnul, ale byla s ním legrace, rád vyprávěl svoje zážitky z Anglie, které pro nás děti, co letadlem ještě neletěly, byly těžko představitelné. A to, že jako mechanik létal dokonce i do bojových akcí, ho v našich očích vyzdvihlo mezi hrdiny. Velice si vážil několika vyzna-

menání, která obdržel a měl je celý život na nočním stolku u postele, tak jako nikdy nesundal z ruky stříbrný náramek se svým identifikačním číslem. Jeho dobrodružná povaha ho neopouštěla. Přesto, že svůj byt s „balgónem“ měl v Praze, stáří trávil do posledních dnů na Šumavě, kde také odpočívá na vimperském hřbitově. Po jeho smrti mu jeho vyznamenání někdo rychle odcizil. My, ale jako malostranáci, ho zdravíme pokaždé, když ať pěšky nebo tramvají mjíme na Klárově sochu okřídleného lva. A děkujeme, že jako pocta našim letcům, členům anglického královského letectva RAF, byl tento pomník se všemi jmény na Klárově instalován. Máme radost, že je zde i jméno strejdy Luby – „LUBOMÍR KRACÍK“, který přijel po válce živý, přivezl nám kromě padáku i veliký bílý míč, psa teriéra Skypra a mně udělal z „eroplánu“ koloběžku, která létala.

Ing. Marijana Matoušková

Vašík Červenka u pomníku na Klárově

ETIOPIE

pokračování z minulého čísla

Poblíž zmíněného chrámu je celé skalní městečko. Ale ještě větší – ovšem mnohem méně známá – je oblast zvaná Gheralta. Je to několik desítek kilometrů čtverečních s mnoha chrámy, kam přijede opravdu málokdo (ne všechny jsou v cest). Když jedeme po takzvaném severním okruhu, tak po Lalibele a Gheraltě navštívíme chrám v Jaha. Starý je asi čtyři tisíce let, tedy přibližně jako egyptské pyramidy. Podivuhodné místo, o kterém se toho málo ví. Vlastně se dá říci, že je to původní hlavní město Etiopie. Později – ale pořád ještě ve starověku – se centrem stal Aksum. Aksumská říše byla velká a slavná. A Aksum je pořád centrem etiopsko-koptského křesťanství. Je zde chrám, kde je údajně uložena archa úmluvy. Ale nikoho tam nepustí – a celé je to evidentně jen pověst.

Když budeme pokračovat, tak přijedeme do Simienských hor – nádherné přírodní rezervace, v oblasti, kde žijí etiopiští Židé – Falašové. (Už jich je ale minimum, protože se skoro všichni odstěhovali do Izraele.) A pak následuje Gondar – historické císařské město, kde najdeme hrad, srovnatelný s evropskými hrady (v africkém vnitrozemí!). V této oblasti se nachází i mnoho kostelů a klášterů, ale většinou malých. A pak se již vracíme do Addis Abeby. Toto současné hlavní město vzniklo v letech 1870 – 1880, dnes má asi 4 milióny obyvatel, a tudíž patří k vůbec největším městům. Někdy se mu říká i hlavní město Afriky, protože zde sídlí různé celoafrické instituce.

Etiopie byla totiž jedinou africkou zemí (a jednou z mála mimoevropských), která se nikdy nestala kolonií nějaké evropské země. To jí dává jistý punc výjimečnosti. Je to také prak-

ticky jediná africká země, která má úřední jazyk africký a nikoli evropský. Má i zvláštní písmo – a je to jediná semitská abeceda, která píše zleva doprava. (Čtenář jistě ví, že jiné semitské jazyky, jako hebrejščina či arabština píšou zprava doleva.) Etiopie má i jiný kalendář, který je proti našemu posunut o osm let dozadu. Etiopický rok začíná 11. září. Prostě stát, kde je všelicos jinak.

A přitom je to země k turistům přátelská, a navíc ne drahá. Pohodlným turistům umožní vidět krásné památky, ale také dobrodruzi mají možnost dostat se do míst, kam nikdo nejezdí, například k málo civilizovaným kmenům. A co se týče přírody, tak pokud jde o zvířata safariového typu, jako velké kopytníky, slony a lvy, tak těch je málo, byť tam stále jsou. Ovšem je mnoho méně nápadných zvířat, která jsou unikátní tím, že žijí jenom v Etiopii, takže, pokud vím, i přírodovědci sem jezdí rádi.

Mgr. Pavel Benda

ŠOA mělo šest milionů podob

Před 75 lety bylo v noci z 8. na 9. března 1944 v plynových komorách koncentračního tábora Osvětim – Birkenau usmrceno 3 792 mužů, žen a dětí z terezínského „rodinného tábora“ a ve dnech 10. – 12. července téhož roku bylo stejným způsobem zavražděno dalších asi 6 500 lidí. Počet osob, zabitých plynem, tak přesáhl 10 000. Jde o největší masové vraždy českých občanů v dějinách. (Celkový počet obětí „rodinného tábora“ včetně „přirozených úmrtí“ z hladu a nemoci byl 16 350, jen 1 167 lidí přežilo).

Výročí tragédie připomněl pořad v karlínské NO ČČSH dne 5. 3. 2019, nazvaný *ŠOA mělo celkem asi šest milionů podob (Arnošt Lustig)*. O osudech svých blízkých a příbuzných, z nichž mnozí válku nepřežili, vyprávěl spisovatel a publicista Ing. Jan Kovanic. „Ne, že bych chtěl, ale protože jako dítě holocaustu musím.“

Jeho vyprávění uvedla PhDr. Olga Nytrová obrácením pozornosti k osudu karlínské židovské obce, čítající před válkou 3 000 lidí, z nichž se vrátilo pouze 15. Holocaust nepřežil ani rabín Dr. Isidor Hirsch, překladatel a univerzitní profesor, který v karlínské synagoze působil.

K uctění památky těchto obětí jsou na zdi budovy současného Sboru umístěny pamětní desky. Jedna je věnována vzpomínce na členy karlínské židovské obce a jedna Dr. Isidoru Hirschovi.

Úcta a respekt k předkům a osudům blízkých, jejichž tradice, mentality a kultury je pokračovatelem, vybízejí Ing. Jana Kovanice (*1951), aby se tématu holocaustu věnoval průběžně a zároveň trvale. Na dané téma vystoupil v Karlíně již vícekrát, pokaždé ale jiným způsobem. Tentokrát to bylo neformální vyprávění a vzpomínání na rodiny tří bratrů Kovaniců, kteří před válkou žili v Liberci. (Pradědeček

Jana Kovanice, Vilém, měl společně se dvěma manželkami v Karlíně celkem deset dětí. Bylo nad rozsah večera referovat o všech osudech). Do Liberce narukoval dědeček Otto Kovanic během 1. světové války jako voják. A zde se právě 28. října 1918 oženil. Rodinná tradice praví, že na svatební cestu šli s babičkou Emou Pražskou ulicí od radnice dolů na Soukenné náměstí. Otto měl na uniformě trikoloru, což vyvolalo pobouření místních Němců.

V roce 1921 se narodil tatínek Jana Kovanice, Milan. To už byl na světě starší bratr Otomar, a ještě k nim časem přibyla mladší sestra Milča a bratr Jiří. Rodina byla československy vlastněná, nenáboženská. Nikdo nevěděl, že při svatbě uvedl dědeček do příslušné povinné vyplňované kolonky jako náboženství svých budoucích dětí slůvko „hebrejské“. Za první republiky to nehrálo roli. Koncem 30. let docházelo v pohraničí čím dál častěji k protičeským provokacím i násilnostem, společnost se začala národnostně rozdělovat. Pak přišel Mnichov a všichni Kovanicovi uprchli z obsazeného území do Prahy. Strýc Otomar dostal výzvu k totálnímu nasazení, až v kanceláři se přišlo na to, že je dle Norim-

berských zákonů Žid, stejně jako jeho sourozenci. Transportu do Terezína se vyhnula jen sestra Milča, která jako dvacetiletá zemřela na mozkomíšní sklerózu. Oba Milanovi bratři byli zavražděni na jaře 1945 v Dachau. Dědeček Otto byl „chráněn árijskou manželkou“ a do Terezína se dostal s dalšími dvěma podobně chráněnými bratry až v únoru 1945, kde se jim podařilo přežít.

Tatínek Jana Kovanice byl z Terezína deportován do Osvětimi. Těsně před příchodem Rudé armády byl poslán na pochod smrti, ze kterého je na poslední chvíli zachráněn převozem autobusu.

V otevřených uhláčích a tuhých lednových mrazech je převezli do Mauthausenu, odkud putoval pracovat do blízkého Gusenu. Zde se dočkal osvobození tábora Američany. 5. května pak vždy slavil jako své druhé narozeniny. Po válce pracoval ve znárodněné továrně libereckých strýčků.

Z tohoto majetku mu zůstala pouze nálepka buržoazního původu, která nebyla v těch letech příznivá ani pro potomky.

Pod tíhou událostí se rozpadla i rodina dalšího z libereckých Kovaniců, Arnošta. Ten se fiktivně rozvedl s manželkou Linou, Vídeňáčkou, aby alespoň něco z majetku zachránil i pro děti. Rozvodem se však stal sám „nechráněným“. Zahynul v Osvětimi společně se synem Rudolfem. Válku přežila dcera Eva. Třetím libereckým Kovanicem byl Petr. S manželkou Hildou a syny Harrym a Jindřichem rovněž utekl do Prahy. Byl však udán společně s firmou za neexistující špionáž. Po obsazení „zbytkového Česka“ byl zatčen, odsouzen a popraven ve Flossenbürgu. Jeho rodina byla transportována přímo do plynu. I tak se lze dostat ke slušnému majetku!

Co říci, když pan Kovanic vypráví, jak byl v dětství přesvědčen, že v německých lágrech byli za války všichni tatínci, anebo, jak byl později ve škole terčem posměchu spolužáků z rasových důvodů. Pořad, který nemohl oslovit více, zaujal nás všechny přítomné. Jestliže 20. století obnažilo, čeho všeho je člověk schopen, pak 21. století musíme jako lidé využít ke svojí vlastní rehabilitaci před bližními a před **Bohem**.

Pořadatelé pietního večera ke vzpomínce obětí holocaustu byly Pražský klub spisovatelů, Dialog na cestě a NO CČSH Praha 8 – Karlín.

Mgr. Zuzana Havelková

Setkání třetího věku

NO CČSH Karlín a Dialog na cestě ve spolupráci s Městskou částí Praha 8 pořádají oblíbený přednáškový cyklus

Spolupřádá Obec spisovatelů a Pražský klub spisovatelů

**Břetislav
Ditrych
Legenda
Stefánik**

**Zasedací místnost NO CČSH,
Vítkova 13, Praha 8 - Karlín**

**srdečně vás zveme na pořad
Autorské čtení**

Milan Rastislav Štefánik
(1880-1919), astronom, cestovatel, pilot, diplomat, generál francouzské armády a jeden ze zakladatelů Československé republiky.

Autor literatury faktu a publicista Břetislav Ditrych
přečte ukázky z nedávno vydané knihy **V jiném světě** (Příběhy, které možná neznáte), vyprávění doplní fotografiemi ze Štefánikova vesbohyčejného života a tragického konce při letu do Bratislavy 4. května 1919.

**V úterý 30.04. 2019
v 15 hodin**

www.praha8.cz www.husiti.cz
www.dialognaeste.cz www.cchsh.cz
www.obecspisovatelu.blog.cz

Pražský klub spisovatelů, Dialog na cestě a NO CČSH Praha 8 – Karlín

Vás srdečně zvou
NA AUTORSKÝ VEČER

HANKY HOŠNEDLOVÉ

JAK SE KROTÍ SLOVA

Hanka Hošnedlová – novinářka, spisovatelka, cestovatelka.
Ukázky z povídkové a básnické tvorby, útržky z cestovních deníků
- hudební vstupy dámského kytarového dua

V úterý 18. června 2019 v 18:00 hod.

Místo konání:
Zasedací místnost NO CČSH, Vítkova 13,
Praha 8 - Karlín

www.praha8.cz, www.husiti.cz,
www.dialognaeste.cz, www.cchsh.cz, www.obecspisovatelu.blog.cz

Láska

Neznám libozvučnější lingvistický pojem, jímž je právě láska. Nejde ale jen o formální, jazykovou stránku tohoto nádherného slova, nýbrž především o stránku obsahovou. Přemýšlím-li o tomto fenoménu, jenž se stal i filozofickým pojmem, principem spojujícím rozdílné části v soulad, harmonii a silou povznášející člověka k lepším, dokonalejším idejím, cítím nesmírný ostych a pokoru, ale i víru a naději.

Z učebnic psychologie se dozvídáme, že láska je silný a pozitivní citový vztah k osobám, věcem, idejím i k sobě samému. Znamená hluboký, pevný a často i stálý, vysoce aktivní cit. Domnívám se, že jsme ale ještě nedomyslili a úplně nezhodnotili všechny okolnosti, aspekty, příčiny i důsledky týkající se tohoto životně důležitého a neobyčejného jevu. Láska je obrovským motivem, jenž nás povznáší k dobrým činům, vede nás k odhodlání pro objekt lásky něco vykonat, chránit jej. Subjekt lásky hledá často nejen své vlastní uspokojení, ale také mnohdy zapomené na sebe, obětuje se a pro objekt své lásky je ochoten položit dokonce i svůj život. Láska je svrchovaný činitel lidského života, jeho naplnění, a udržuje svět v pohybu.

Subjekt lásky se váže k různým objektům, a proto má láska různé podoby a projevy. Nelze ji samozřejmě redukovat jen na lásku k druhému pohlaví. Jedná se o lásku duševní a duchovní, o lásku manželskou, mateřskou, otcovskou, rodičovskou, o lásku k vlasti, přírodě, k práci, k Bohu apod. Každá z těchto podob lásky má svá specifika, má svůj nenapodobitelný charakter, má ale též jisté společné rysy. Láska manželská například více než jiná zřejmě předpokládá toleranci, snášenlivost, otevřenost k diskusi, láska mateřská především něhu a trpělivost. Otcovská láska více asi akceptuje ochranitelství, láska k vlasti předpokládá vůli k činům i sebeobětování. Láska k práci se třeba u některého spisovatele projevuje tím, že se zamiluje do postav a příběhů, o nichž píše. Vel-

mi intenzivně prý takový spisovatel prožívá milostné vzplanutí k práci. Láska k Bohu je úzce spojena s vírou a nadějí do budoucna. Láska nezaložená na shodě milujícího a milovaného, ani na obdivu se nazývá v řeckém znění biblického Nového zákona agapé. Jedná se o výraz, jenž přibližně znamená charitu. Raní křesťané tímto slovem vyjadřovali rovněž stolování ze společných prostředků a tím navzájem sdíleli lásku. V širším slova smyslu je charita láskou k bližnímu, v užším slova smyslu pak znamená organizovanou, dobročinnou, lidumilnou péči především pro lidi staré, nemocné, opuštěné nebo nějakým způsobem postižené. K lásce všech podob a projevů, zejména pak k lásce erotické, se vyjadřovali a stále dodne vyjadřují ve svých uměleckých dílech – básních, písních, esejích, povídkách, románech, hudebních skladbách, výtvarných dílech – básníci, spisovatelé, hudební skladatelé, malíři, sochaři. Svými jedinečnými uměleckými prostředky a specifickým viděním „krásna“ nám dávají nahlédnout do mimořádně nádherného životního jevu, jakým láska určitě je. O lásce byla již v minulosti napsána spousta hodnotných i méně hodnotných myšlenek. Snad jednu z nejhezčích a nejhodnotnějších vyjádřil římský básník Publius Maro Vergilius (70–19 př. n. l.) – Nade vším vítězí láska (Omnia vincit amor). Nejen v pohádkách nacházíme někdy i naplnění tohoto známého tvrzení. Vždyť láska i „hory přenáší“, je čarovná, kouzelná. Co se týče lásky erotické, mezi mužem a ženou, nemohu nevpomenout římského básníka

Horatia (65–27 př. n. l.). Ten prohlašuje, že šťastní a blažení jsou ti, jež ničemný svár není s to rozkmotřit, neboť jsou věrnou láskou spoutáni tak, že teprve den smrti je rozdělí. Je nasnadě, že hněv v lásce znamená jakési šílenství. V lásce je hněvivost vždy lživá, jak nám sdělil již v 1. století před našim letopočtem Publius Syrus, populární římský aforista. Přesto se ale často i dnes tvrdí, že hněvy milenců jsou obnovou lásky, protože po každé hádce dochází postupně k usmírování. Neznám fenomén, jenž je v hudbě nebo zpěvu zastoupen více, než právě milenecká láska. Snad každý zná jímavou lidovou píseň – Lásko, bože, lásko / kde tá ľudia berú / na horách nerastieš / v poli tá nesejú. Zajímavá jsou například i slova lidové písně – Máti, máti má, vy nevíte, jak láska je zlá; láska je horoucí, láska tak čistá, nehynoucí. Dcera si v ní stěžuje na lásku a snad bláhově si myslí, že její matka o lásce nic neví. V lásce není nic striktní, černobílé. Nacházíme zde bolest i radost, příměří i válku, strach i obavu, vyčítání a vyhrožování, podezření i nenávisť. Říká se ale, že i určitá nenávisť je lásce bližší než „mrazivá“ lhostejnost. Ta se skutečnou láskou již nemá nic společného. Opravdová láska znamená především umění odpouštět a také trochu milovat s rozumem. Láska se měří kvalitou vztahu. Stejně jako v kterémkoliv jiném vztahu by zde měla platit zásada rovnoprávného chování. Předpokládá to ohleduplnost, umění naslouchat partnerovi, být ukázněný. Jestliže se ale nedaří docílit shody při párovém rozhodování, může pomoci řešení kompromisní. To musí být ovšem smysluplné a duchaplné. Nic není horší než sobectví a snaha myslet jen na sebe bez ohledu na partnera. Říká se, že láska je poezie života, která se v manželství mění v prózu. Ovšem i v manželství by „ochlazená“ erotická láska měla pokračovat v oddanosti, zodpovědnosti, vzájemné úctě a porozumění. Erotická láska je přece jen cosi živočišného, není-li v ní skryto duševní souznění. Láska je

často slepá, ale také otevírá oči, způsobuje bolest, ale také bolest léčí. Láska může srdce naplnit, pak zlomit, a to zlomené srdce zase vyléčit. Z lásky se může chtít umřít, ale také se pro lásku může chtít žít. Láska je „neuchopitelná“. Známe zajímavý citát amerického spisovatele Roberta Fulguma – Láska je veličina aktivní, není to rybník, ale řeka. Ruské přísloví pak dodává: Lásku do papíru nesbalíš, štólou nepřevážeš, křížkem ji nezapečetíš. Láska není nikdy konečná, vždy existuje nějaké pokračování, anebo alespoň naděje na pokračování pozdější. Jedna ze základních otázek každé opravdové lásky mezi dvěma jedinci zní: „Jestliže mě stále ještě miluješ, budeš mě milovat i tehdy, když od tebe odejdu?“ Nejvíc potřebujeme lásku tehdy, když jsme se ocitli na jakémsi rozcestí a nevíme, jak dál. Rovněž jakmile se octneme sami uprostřed fyzické a duševní bolesti a neumíme řešit problémy, které se v souvislosti s tím vyskytnou. V této situaci nám pomůže víra v něco, co „existuje nad námi“ a je neomezené, věčné – víra v boží lásku, lásku všeobjímající, absolutní. Nechat se ovlivnit boží láskou předpokládá hledat odpovědi na všechny otázky v sobě, v klidu a důvěře hledat především boží vůli. Je proto dobré naslouchat v sobě „božím vnuknutí“ a pozorovat vlastní obohacení boží láskou. Znamená to také nedat se na duchovní cestě ovlivnit intelektuální pýchou a nestavět vědecké poznávání proti víře. Necháme-li se ovlivnit boží láskou, měli bychom sledovat s důvěrou vnitřní duševní impulsy, žít ve vnitřním duševním míru. Je důležité dospívat k tomu, abychom se naplno radovali ze všeho, co děláme, a měli k tomu správný postoj. Děláme-li něco s láskou, naše dílo bude dokonalé. Otevřeme-li své srdce Bohu, boží láska a porozumění nám pomohou uhladit cestu k lepšímu životu.

Pokračování příště

Doc. PhDr. Jaroslav Kobr, CSc.

SDÍLENÍ DUCHOVNÍCH HODNOT

Tady a teď expandující virtuální svět jakoby podvědomě korespondoval s principem vůdů. Možná nám chce ukázat, že žijeme kdesi v podsvětí a do správného světa se teprve narodíme. Cosi o tom napovídají počítačové hry. Na iPadu stromy otáčejí hlavu za větrem, co není, ve větvích umělí ptáci, co nepívají. Za touto absurditou je skryta touha ožvlého dřeva, lavička v trávě, hovor milenců, kteří nemají kam jít. Před námi se rýsuje jako budoucnost přelidněný a rozkládající se svět, který neví jak dál. Stát se facebookovým hlasem, co nelže, opájet se pocitem, že jsem?

Archimédes, když objevil princip páky, se domníval v počátečním nadšení, že by mohl na tomto principu vyzvednout celý vesmír, jenže nemohl nalézt bod, o který by mohl páku opřít. Chybělo mu něco, co by bylo schopno nést samo sebe a přitom nebylo nese-no ničím. Takovou abstrakcí je pouze myšlení; chceme-li pochopit vědomí, potřebujeme k tomu myšlení, které působí uvnitř našeho ega – „já“. Naše představy jsou pojmy spojené s vjemy, jsou podkladem předvídání, intuice. Souhrn takových představ je základem naší zkušenosti. Vnímání by mělo být v souladu s myšlením, má-li se evoluce člověka vyvíjet pozitivně, protože naše bytí přináleží prostoru a času. Lidská duše asi může rozpoznat, co je pravdivé, dobré a krásné, i když to nikdy nerozezná úplně. Nevíme s určitostí, zda jsme na této planetě nekonečně proměnným druhem, anebo naší základní vlastností je přirozenost. Stojíme před velkým úkolem: niterně uchopit celistvost nekonečně složité stavby, která je v proměnných a zvrátných stavech jak objektem, tak zároveň subjektem – a jejíž jméno je člověk. Člověčí mysl reguluje tok informací přicházejících zevně i zevnitř těla. Nekonečný prostor, jehož jsme nepatrným zrnkem soli, je neměnný v rozmanitosti a proměnnosti, i ve své bezčasovosti. Proto nemůžeme podstatu tohoto prostoru změnit, avšak můžeme se stát zrcadlovým obrazem jeho malé části. Můžeme se pokusit změnou úhlu pohledu vybrat optimální variantu obrazu světa

v pravdivé kráse, existující paralelně s přítomností. V tom tkví budoucnost. Je-li už předpokládané zrychlení lidské evoluce z hlediska míry pravděpodobnosti poměrně reálnou vizí, a jestliže – řečeno s Hegelem – „pravda, která je pravdou, existuje“, budou další generace schopné zabránit civilizačnímu stresu vedoucímu k „technokratické dehumanisaci lidské civilizace“? Znat své psyché je předpokladem úspěšného života jedince. „Máloco přinese člověku tolik přátelství a lásky, jako dar být vždy sám sebou“, napsal tvůrce koncepce stresu, Hans Selye. Pohlédneme-li k linii obzoru poznání, krása delšího žití čeká jako zrnko pravdy v úrodné zemi na zavlážení. Bohužel v každodenním shonu opomíjíme soustředění se na vlastní duševní život. Neexistuje smysluplné hnutí, které by bylo schopno inspirovat lidi koncepcí, jak vytvořit ze společnosti lepší místo pro život velké většiny. Humánní vývoj civilizace bude nadále možný jen potlačením narůstajícího civilizačního stresu a vytvářením vhodných podmínek pro život budoucích generací. Naděje na přežití lidstva tkví v nevyhnutelné změně lidského jednání směrem ke vzájemné lásce a naplněnému životu. Má-li se demokratická část světa udržet a rozvíjet, potřebuje sdílet silný společný příběh. Kdysi jím bylo náboženství, pro Evropu křesťanství. Dnes i ono potřebuje nový impuls, nikoli sektářské uzavírání se před jinými názory. Ba co hůře, militantní náboženské hašteření je v jiných částech světa využívané

také pro vyprazdňování muničních skladů a ke zdůvodnění testování nových zbraní vojensko-průmyslového komplexu. Je to nebezpečná hra, jejíž zárodek tkví v šířící se duchovní prázdnotě, kterou nemůže nahradit žádný radikalismus. Na druhé straně by duchovní deficit napříč demokratickými systémy mohl pomoci vyřešit ekumenismus. Na problém se lze podívat i z biologického hlediska. Sdílení duchovních hodnot v demokratické společnosti lze připodobnit k imunitnímu systému. Přeneseně – z pohledu jednotlivce – se nabízí logické otázky. Jestliže imunitní systém opravdu tak dokonale a téměř zázračně funguje, jak je možné, že najednou propukne nemoc? Proč neustále narůstá – a mnohdy zbytečně – spotřeba chemických léků a zplodin průmyslového metabolismu? Proč dochází ke krizi demokracie? Může být konzumní život skutečně náhražkou toho opravdového, smysluplného? V zásadě můžeme odpovědět i takto: Pro všechny tělesné funkce existuje – a to je základní biologický zákon – jen dvoji nebezpečí. Na jedné straně dlouhodobé přetěžování, na druhé straně netrénovanost. To platí pro imunitní systém, stejně jako pro svaly a podobně také pro lidskou civilizaci. Jaká bude správná léčba? Myslím, že bude muset čerpat z návratu k autentickým kořenům, v pochopení identity jako spirituality lidskosti vycházející z úcty k životu. To znamená respektovat individuální potřebu každého lidského jedince hledat a nalézat Boha vlastní cestou. Svět potřebuje jednotící duchovní vizi, nikoli pouze globalizovanou ekonomiku. Problém je, že si toto nepřipouštíme nebo nechceme připustit. Zvykli jsme si na pohodlí, které nám přináší technokratická civilizace, ale nedokážeme se účinně bránit před hrozbami, které sami sobě připravujeme. Imunitní systém – jak u jednotlivce, tak u společenského systému – je totiž zároveň naším

šestým smyslem. Zpětnou vazbou nás někdy jemně, jindy drsněji, upozorňuje na to, jak správně žít. Nejdůležitější je, aby hluboce zakódovaný přírodní mechanismus v lidské evoluci neselhával.

ABSURDNÍ ŽITÍ

Kulisák Baďourek v povídce Bohumila Hrabala Pražské jesličky říká: „Juldo, podrž se, teď ti něco řeknu. A řekl jsem mu, že jdu k panu profesorovi tadyhle se srdcem vojína Fikara, kterej se zastřelil z nešťastný lásky do hlavy. Ale to jsem neměl říkat, poněvadž Julda to srdce chtěl pořad vidět, jestli na tom srdci je láska vidět... pořad mlel svou, že to srdce musí bejt aspoň trochu umazaný od tý holky, pro kterou si to udělal, že jistotně, kdyby šel nožem dovnitř, že tam nějaký vobraz bejt musí...“ Ano, srdce, symbol lásky v nás. Většina lidí prožívá život jako boj mezi vnějším světem a svým egem, které je ovládáno smyslovými vjemy a potřebou bezpečí. Po narození má člověk pouze málo emocionálních potřeb. Rozhodující je žízeň a hlad. Postupně, během života, je vtažen do různých společenských her, v nichž přijímá různé role a citově se v nich váže.

V kostýmech civilizace používá různé masky. Zakoušené emoce, jako je strach, žal či hněv, jsou mechanismem umožňujícím mu osvobodit se v situaci, kdy se hra života v určitém čase stává nesmyslnou. Láska se nesnáší s násilím. U jednotlivce, stejně jako ve společnosti. Někdy se zdá, že naděje na konec násilí je iluzí. Jako by lidstvo potřebovalo alespoň porci násilí coby podmínku pro udržení se v programu života na Zemi. Hledaný pocit svobody srdce neodpovídá možnostem vlastní volby s vědomím si odpovědnosti svého rozhodnutí.

Pokračování příště

MUDr. Bohumil Ždichynec

Duchovní poezie a hudba v Karlíně

„Babičko, a to tam budou rýmy?“ ptala se mě má pětiletá vnučka. 19. 2. 2019 jsem se totiž chystala na autorský večer duchovní poezie a hudby v karlínské NO CČSH. Zvídavá Nelinka znala zatím jen dětskou poezii. A k našim oblíbeným hrám patřilo i vymyšlení rýmů. „Asi ne, holčičko, já Ti pak povím,“ odpovídala jsem na odchodu.

V karlínském sálku mě uvítal obvyklý ruch a radostné očekávání. Přípravovala se kamera a dolaďovala hudba. Všichni tři autoři se uvelebili v čele. Spisovatelka, básnička a publicistka PhDr. Olga Nytrová, spisovatelka PhDr. Františka Vrbenská a křesťanský básník Jiří Cenek. Večer zahájila Olga a jako první začala i se čtením veršů. Postupně se autoři se svými příspěvky střídali. Témata pronášené poezie byla dobře sladěna. Čtené podmalovávala působivá hudba Ing. Václava Strachoty. Prostorem se vznášela procitěně reci-

tovaná, často i neobvyklá spojení neobvyklých slov. Přivírali jsme oči a nechali na sebe působit tu krásu. Spolu s ní jsme ochutnávali vesmír a Boží přítomnost. Každý z nás se s verši uzavřel v sobě, aby si mohl prožít tu vzácnou esenci.

Autorské duo Olga Nytrová a Františka Vrbenská mělo pravdu: „Poezie a hudba jsou brány, jimiž se nám otevírá cesta k harmonii se světem i vlastním nitrem. Poskytují prostor k zamyšlení, k povznesení srdce a mysli. V jejich čistotě nacházíme víru, smíření, radost. Ziskáváme sílu hledat své poslání a Pravdu: necháváme se jí oslovit a přijímáme její nárok.“

A nakonec se dostalo i na postřeh mé malé vnučky. A to v okamžiku, kdy z úst pana Cenka zaznělo: „Jak psát báseň o zázraku, když na to slovo nemám rým?“ Už vím, co Nelince na její otázku odpovím.

Ing. Monika Kněžková

Pietní setkání k výročí masakru na Masarykově nádraží 8. května 1945

Během Pražského povstání čeští povstalci obsadili Masarykovo nádraží (německou okupační správou přejmenované na Hiberner Bahnhof – Hyberské nádraží). V noci na 8. května 1945 bylo nádraží obklíčeno německými jednotkami, vyzbrojenými děly a stíhači tanků. Na nádraží se proti německé přesile bránilo asi 100 českých povstalců, mezi nimi též příslušníci praporu Toledo odbojové organizace Zpravodajská brigáda. 8. května 1945 okolo 10. hodiny dopoledne bylo nádraží po těžkých bojích německými jednotkami dobyt a silně poškozeno německou palbou z děl a stíhačů tanků. Po dobytí nádraží němečtí vojáci donutili všechny osoby, ukrývající se v nádražních krytech, tyto kryty opustit. Ženy a děti byly odděleny od mužů. Přibližně 24 mužů bylo namístě ve dvoraně nádraží zadrženo. Další 29 mužů němečtí vojáci odvedli a popravili je na peróně za hradlem číslo 2. Mezi zavražděnými byli vedle povstalců i cestující, čekající již

od 5. května 1945 na nádraží na odjezd vlaků a dva šestnáctiletí učni z nádražní restaurace. Počet zavražděných podle různých zdrojů kolísá mezi 42 do 67. (viz – <https://cs.wikipedia.org/wiki/>)

Pietní setkání k 74. výročí masakru se uskuteční 23. 5. v 11 hodin na prvním nástupišti Masarykova nádraží. Vzpomínkový akt připravuje ve spolupráci s generálním ředitelstvím Českých drah Církev československá husitská v čele s patriarchou ThDr. Tomášem Buttou, ThD. Setkání se zúčastní zástupci obou jmenovaných institucí, dále zástupce vedení Prahy 1, Sokola a Čs. obce legionářské. S faktografickou informací o tehdejších událostech vystoupí spisovatelka a publicistka PhDr. Františka Vrbenská. K uctění památky obětí bude položen věnec. Na závěr účastníci společně zazpívají českou hymnu.

PhDr. Olga Nytrová,
Kulturní komise CČSH

Život jako secondhand

Kamila Magdalena Lukasová

motto:

Svým životem jsi vedena vnitřním učenlivým stvořením, tou hravou duchovní bytostí, která je tvým skutečným já. Představ si vesmír, krásný, spravedlivý, dokonalý. Pak si buď jistá jedním: Bytí si ho představuje lépe než ty. Svět je tvůj sešit, stránky, na kterých provádíš své počty, můžeš tam vyjádřit svou skutečnost. Můžeš tam svobodně psát i nesmysly a lži nebo vytrhávat stránky... a jak praví moudrý Augustin: "Běhal jsem za pozemskými věcmi a stal jsem se temnotou, avšak i tam jsem tě hluboce miloval. Bloudil jsem, ale přesto jsem na tebe vzpomínal. Slyšel jsem za sebou tvůj hlas, který mi říkal, abych se vrátil, a já jsem špatně slyšel v hluku nepokojných lidí. A hle, nyní se vracím, celý rozpálený a udýchaný ke tvému prameni!"

Tiskárna PRIMA, spol. s r. o., Příbram 2018

V těchto dnech vychází knižka farářky Mgr. Kamily Magdaleny Lukasové s názvem Život jako secondhand. Přejeme autorce velký zájem čtenářů a přinášíme malou ukázkou. Knižka bude zanedlouho k zakoupení v prodejně Blahoslav.

Ježíšovo vzkříšení

